

QYS

Rozhovor s básnikom Michalom Tallom a výber novej českej a slovenskej queer poézie • Rozhovor s Ivanou Belákovou, tateľkou v Kalifornii • Čoskoro otvárame výstavu o teplej histórii • Ako sa pripravoval PRIDE v čase pandémie? • Ako zažívali queer páry karanténu? • Príbeh Márie Ščepkovej: Tridsať rokov som žila podľa katolíckeho učenia o homosexuáloch, prinieslo mi to len depresie • Queer hudba, seriál, film

Magazín QYS

Štvrťročník – magazín

Ročník piaty

Číslo 2/2020

Vydané 22.07.2020

ISSN 2453-9023

EV 5428/16

Šéfredaktor

Andrej Kuruc

Vedúci vydania

Marek Hudec

Redakčná rada

Dominika Chrastová

Jakub Kováč

Róbert Pakan

Ria Gehrerová

Ďalší redaktori

Matej Somr

Roman Samotný

Radovan Jankovič

Jazyková korektúra

Elena Teplanová

Grafické spracovanie

Lukáš Beňo

Fotografie

Jakub Kováč

Titulná fotografia

Ivana Beláková

Web

qys.sk

Facebook

MagazinQYS

Vydavateľ

NomantinelS o.z.,

Višňová 5, 831 01 Bratislava

IČO: 42182603

Kontakt: info@nomantinelS.sk

Realizované s finálnou podporou Fondu na podporu umenia a Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Za obsah tohto dokumentu je výlučne zodpovedný NOMANTINELS.

u. fond
na podporu
umenia

 MINISTERSTVO
SPRAVODLIVOSTI
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Obsah

- 6 Queer básnik Michal Tallo: Vidím rozdiel v téme lásky a téme homosexuality
- 13 Nová poézia queer básnikov a poetiek zo Slovenska a Česka
- 20 Dúhové vlajky, rúška, živý prenos online. Ako pripraviť PRIDE v časoch krízy?
- 25 Dejiny, o ktorých učebnice mlčia – výstava Loading: love
- 29 Ivana Beláková: Ľudská koža je asi najťažšie médium na tvorbu, ale o to krajšie
- 33 Ponorka, rozdelenie, rozchod, ale aj viac lásky. Ako preživali queer páry karanténu?
- 39 Jasna Šemrincová: Ja som si to nechcela priznať. Nepripúšťala som si, že som trans a chcem podstúpiť celú zmenu.
- 44 Fotografka L. Jarcovjaková: Queer India ma za totality fascinovali svojou pestrosťou
- 50 Mária Ščepková: Tridsať rokov som žila podľa katolíckeho učenia o homosexuáloch, prinieslo mi to len depresie a samotu
- 58 Queer seriál: Feel Good vás donúti zamyslieť sa, či je druhá šanca vo vzťahu dobrý nápad
- 61 Queer film: Film o tanečníkovi gejovi spôsobil v Gruzínsku revolúciu
- 64 Queer hudba: Vitajte na planéte Chromatica, kde vládne rovnosť a hudba lieči

FEDITC

Len prednedávnom, v polovici mája 2020, Agentúra EÚ pre základné práva (FRA) zverejnila výsledky prieskumu životnej situácie LGBTI ľudí. Táto správa prezentuje vybrané zistenia v EÚ, Srbsku a Macedónsku. Išlo o jeden z najväčších prieskumov tohto druhu. Zúčastnilo sa ho skoro 140 000 LGBTI ľudí. Za Slovensko 2 955 respondentov a respondentiek, a to 14 % lesbiem, 45 % gejev, 24 % bisexuálnych žien, 6 % bisexuálnych mužov, 7 % transrodových a 2 % intersexuálnych ľudí. Nové výsledky ukazujú len malé zlepšenie situácie za posledných sedem rokov. Napríklad 36 % LGBTI ľudí na Slovensku si myslí, že počas posledných 5 rokov sa zvýšila miera predsudkov a intolerancie voči LGBTI ľuďom, zatiaľ čo 27 % si myslí, že sa nezmenila. Za nárastom predsudkov sú podľa 77 % LGBTI ľudí negatívne tvrdenia a diskurz zo strany politikov a politických strán, podľa 42 % malá podpora zo strany občianskej spoločnosti, podľa 36 % neviditeľnosť LGBTI ľudí na participácii v každodennom živote a ďalšie. K tejto nelichotivej situácii silne prispievajú zhadzovanie, osočovanie, ponižovanie a nenávisťné komentáre počas všetkých volebných kampaní ako aj v parlamente. Namiesto toho, aby politici a politicky kultivovali verejné prostredie a zaujímali sa o život a problémy všetkých občanok a občanov, počúvame z parlamentu a čítame na billboardoch, akí sme chorí. Aj teplí ľudia platia dane. Štátna moc sa ich však nezastane, zakrýva si pred ich nepeknu situáciou oči, neustále ju zneviditeľňuje a zhoršeniu ich života skôr prispieva. Prieskum tiež ukázal, že otvorenosť LGBTI ľudí v rôznych prostrediach je na Slovensku stále pomerne nízka. 48 % respondentov a respondentiek uviedlo, že nikdy nie sú otvorení v rôznych prostrediach, 25 % uviedlo,

že zriedkavo. V práci úplne utajuje svoju identitu 41 % teplých ľudí a v školách 54 %, zvyšok je otvorených veľmi málo, a to len k niekoľkým ľuďom. Pritom ide o prostredia, v ktorých prežijeme väčšinu svojho života. Je úplne prirodzené, ak muž v práci hovorí o svojej priateľke, ale ak začne hovoriť o svojom priateľovi, môže zažiť nepriemné pohľady, otázky, komentáre a mať obavy, že to poškodí jeho kariéru. Ak dievča v triede povie, že je lesbiem, kto zabráni tomu, že sa jej budú posmievat', nálepkovať ju, vylučovať ju z kolektívu? Mnohí a mnohé sa necítia v týchto prostrediach bezpečne.

Správa agentúry FRA takisto uvádza, že diskriminácia tejto skupiny ľudí v každodennom živote pretrváva – v práci a škole, reštauráciách, kaviarňach a baroch, pri hľadaní bývania i v prístupe k zdravotnej starostlivosti či sociálnym službám. Vo všetkých týchto oblastiach pociťovalo na Slovensku diskrimináciu 46 % z nich, teda skoro každý druhý. Približne štvrtina sa za posledných 12 mesiacov cítila diskriminovaná kvôli sexuálnej orientácii alebo transrodovej identite v práci (22 %) a v škole (28 %). Prevalencia je obrovská, čísla sú ohurujúce, ale napriek tomu, že máme antidiskriminačný zákon, žiaden prípad nebol vyriešený alebo potrestaný. Je to najmä tým, že antidiskriminačné mechanizmy sú nedostatočné a queer ľudia nevedia, kde a ako sa brániť. Aj v tomto teda štát zlyháva. 40 % LGBTI ľudí na Slovensku zažilo obťažovanie kvôli svojej sexuálnej orientácii alebo rodovej identite. Aj v dôsledku toho sa 77 % gejských a lesbických párov vyhýba držaniu za ruky na verejnosti. Strach z obťažovania alebo napadnutia zasahuje najmä mladých ľudí vo veku 15 až 17 rokov. Šikanu v škole zažilo 40 % z nich: zažívajú viac

DRÍÁI

obťažovania zo strany rovesníkov, ale tiež vnímajú viac ľudí v škole, ktorí sa postavili za LGBTI ľudí. Nie je úlohou štátu chrániť tých najzraniteľnejších – v tomto prípade mladých ľudí a deti? Prečo tým musia prechádzať neustále zas a znova?

V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ sme v súvislosti so životnou situáciou LGBTI ľudí v mnohých ohľadoch na chvoste, spolu s krajinami ako Litva, Lotyšsko, Rumunsko, Bulharsko, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko. Výsledky tiež ukázali, že LGBTI ľudia v rámci celej Európy sú presvedčení, že ich životy vážne ovplyvňuje nielen legislatíva a politika, ale aj osobné správanie politikov, političiek, komunitných lídrov, líderiek a ďalších známych osobností. Čo sa týka Slovenska, až 88 % LGBTI ľudí na Slovensku si nemyslí, že vláda efektívne bojuje voči predsudkom a intolerancii voči LGBTI ľuďom.

Agentúra FRA preto štátom napríklad odporučila účinnejšie znižovať obťažovanie a násilie voči teplým ľuďom, vytvárať prostredie, v ktorom nik nebude cítiť potrebu skrývať svoju sexuálnu orientáciu alebo rodovú identitu, vytvárať bezpečné a podporujúce školské prostredie pre mladých queer ľudí a mnohé ďalšie opatrenia.

Realita je však taká, že v protiklade k týmto odporúčaniam, naša prevažne konzervatívna vláda môže svojimi krokmi skôr prispievať k ďalšej dehumanizácii párov rovnakého pohlavia a ich rodín, kastrácii transrodových osôb v rámci procesu tranzície, ako aj k traumatizácii LGBTI ľudí útokmi na ich identitu. Preto vyzývame liberálnu časť vládnej koalície, aby takémuto správaniu zamedzila a podnikla kroky, ktoré povedú k zlepšeniu situácie LGBTI ľudí na Slovensku.

Andrej Kuruc

